

SITUAȚIA FINANCIARĂ A SECTORULUI BANCAR AL REPUBLICII MOLDOVA ÎN ANUL 2022

ONOFREICIUC Mihaela, studentă, Specialitatea: MKL

Academia de Studii economice a Moldovei,
Republica Moldova, Chișinău, Strada Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61
e-mail: onofreiciuc.mihaela@ase.md

Abstract. *In the context of the national economy, the banking system of the Republic of Moldova occupies a particularly important place, being considered one of its essential pillars. In the context of integration into the European Union and other international agreements, Moldova is required to maintain an efficient and stable banking system that meets international requirements and standards. In recent years, the Moldovan banking system has undergone many changes, influenced by both external and internal factors, such as the global financial crisis and internal political instability. Thus, in this article, we will analyze the data recorded by the banking system in 2022 and its current trends, highlighting the positive and negative developments in this vital sector of the Moldovan economy.*

Cuvinte cheie: *banking system, political instability, analysis, developments.*

JEL CLASSIFICATION: G20, G21

INTRODUCERE

În cadrul economiei naționale, sistemul bancar al Republicii Moldova ocupă un loc deosebit de important, fiind considerat unul dintre pilonii esențiali ai acesteia. În contextul integrării în Uniunea Europeană și a altor acorduri internaționale, Republica Moldova este nevoită să mențină un sistem bancar eficient și stabil, care să răspundă cerințelor și standardelor internaționale. În ultimii ani, sistemul bancar moldovenesc a trecut prin multe schimbări, fiind influențat de factori externi și interni, precum criza financiară globală și instabilitatea politică internă. Astfel, în acest articol vom analiza datele înregistrate de către sistemul bancar în 2022 și tendințe acestuia în momentul actual, evidențind evoluțiile pozitive și negative din acest sector vital al economiei moldovenești.

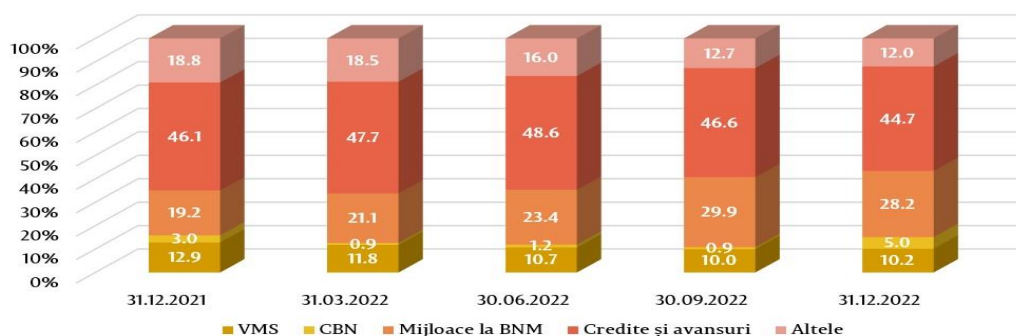
CONȚINUTUL DE BAZĂ

În 2022, sectorul bancar din Republica Moldova a răspuns cu succes provocărilor externe, iar Banca Națională a Moldovei a continuat să supravegheze băncile pentru a asigura stabilitatea și viabilitatea sistemului bancar. Datele prezentate de bănci au arătat că activele, creditele, fondurile proprii, depozitele și profitul au crescut, dar și că au crescut creditele expirate și neperformante, iar indicatorii calității portofoliului de credite s-au înrăutățit. La sfârșitul anului 2022, existau 11 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei.

La finele anului 2022, conform rapoartelor prezentate de către bănci, sectorul bancar a înregistrat următoarele tendințe:

Activele totale au crescut cu 10,9% (12,9 miliarde lei), ajungând la 131,4 miliarde lei. Creditele și avansurile la cost amortizat au reprezentat 44,7% (58,7 miliarde lei) din totalul activelor, în scădere cu 1,4 puncte procentuale față de anul precedent. Ponderea mijloacelor plasate la BNM a crescut cu 9,0 p.p. la 28,2% (37,1 miliarde lei), iar investițiile în valori mobiliare de stat și certificatele BNM au scăzut cu 0,7 p.p. la 15,2% (19,9 miliarde lei). Celelalte active au reprezentat 12,0% (15,7 miliarde lei), în scădere cu 6,8 p.p. față de finele anului 2021.

Diagrama 1. Structura activelor

Sursa: <https://www.bnm.md/>

Totodată, anul 2022 a fost marcat de un val inflaționist, care începuse în toamna anului precedent ca efect al crizei pandemice și fiind amplificată de invazia rusă în Ucraina. Prin urmare, Banca Națională a Moldovei a majora rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt, ratelor de dobândă la creditele și depozitele overnight, stimulând economisirea în defavoarea consumului și intermedierea financiară în moneda națională, echilibrarea comercială și ancorarea așteptărilor inflaționiste.

Banca Națională a impus politici restrictive, majorând treptat rata de bază până la 21,5% în luna august 2022.

Tabel 1. Ratele dobânzilor perioada 30.07.2021-20.03.2023

Valabile din:	Depozite overnight	Rata de bază (rata aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt)	Credite overnight
20.03.2023	12.00	14.00	16.00
07.02.2023	15.00	17.00	19.00
05.12.2022	18.00	20.00	22.00
04.08.2022	19.50	21.50	23.50
05.06.2022	16.50	18.50	20.50
05.05.2022	13.50	15.50	17.50
16.03.2022	10.50	12.50	14.50
15.02.2022	8.50	10.50	12.50
13.01.2022	6.50	8.50	10.50
03.12.2021	4.50	6.50	8.50
05.10.2021	3.50	5.50	7.50
06.09.2021	2.15	4.65	7.15

Sursa: <https://www.bnm.md/>

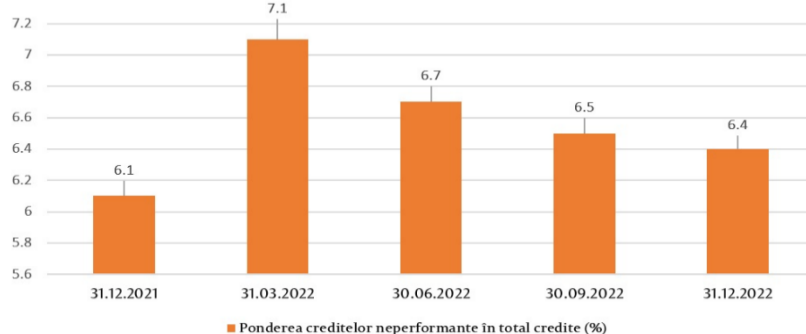
În anul 2022, s-au înregistrat creșteri semnificative la nivelul creditelor acordate în anumite sectoare economice. Astfel, cel mai mare avans în valoare absolută s-a observat la creditele acordate comerțului, care au crescut cu 1 743,7 milioane lei (14,4%) până la 13,9 miliarde lei. De asemenea, s-a înregistrat o creștere semnificativă la creditele acordate industriei alimentare, care au crescut cu 978,9 milioane lei (26,6%) până la 4,4 miliarde lei, precum și la creditele acordate pentru procurarea / construcția imobilului, care au crescut cu 865,7 milioane lei (7,6%) până la 12,3 miliarde lei. În plus, s-a observat o creștere semnificativă la creditele acordate mediului financiar nebanca, care au crescut cu 665,0 milioane lei (36,9%) până la 2,5 miliarde lei.

Totodată, s-a înregistrat o scădere semnificativă la creditele de consum, care au înregistrat cea mai mare descreștere în valoare absolută, de 474,4 milioane lei (4,5%), ajungând la un sold de 10,0 miliarde lei.

În perioada analizată, ponderea creditelor neperformante (substandard, dubioase și compromise) în totalul creditelor a crescut cu 0,3 puncte procentuale, ajungând la 6,4% la data de 31.12.2022. Valoarea acestor credite a variat între 1,8% și 9,2%, în funcție de bancă.

În același timp, creditele neperformante au înregistrat o creștere semnificativă în valoare absolută, cu 14,7% (510,0 milioane lei), ajungând la un sold total de 4,0 miliarde lei.

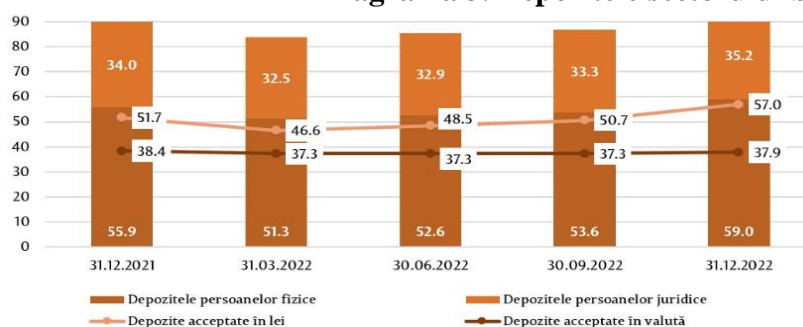
Diagrama 2. Dinamica ponderii neperformante în total credite pe sector(%)

Sursa: <https://www.bnm.md/>

În perioada de referință s-a înregistrat o majorare a soldului total al depozitelor cu 4,9 miliarde lei (5,4%), ajungând la 95,0 miliarde lei. Depozitele persoanelor fizice au reprezentat 62,1% din totalul depozitelor, cele ale persoanelor juridice - 37,1%, iar cele ale băncilor - 0,8%. Soldul depozitelor în lei a crescut cu 10,3% până la 57,0 miliarde lei, în timp ce depozitele în valută au scăzut cu 1,1% ajungând la 37,9 miliarde lei.

Diagrama 3. Depozitele sectorului bancar, miliarde lei

Sursa: <https://www.bnm.md/>

La finele anului 2022, sectorul bancar a înregistrat un profit însemnat, cu o creștere impresionantă de 58,6% față de anul precedent, ajungând la 3,6 miliarde lei. Această creștere substanțială a fost cauzată de o majorare semnificativă a veniturilor, cu o creștere de 88,5% (4,5 miliarde lei) în ceea ce privește veniturile din dobânzi, 46,7% (547,6 milioane lei) în cazul veniturilor din diferențele de curs valutar și 19,1% (480,1 milioane lei) în ceea ce privește veniturile din onorarii și comisioane.

Pe de altă parte, cheltuielile neaferele dobânzilor, cheltuielile administrative, provizioanele, deprecierea activelor financiare și nefinanciare și cheltuielile cu dobânzile au crescut cu 2,9 miliarde lei (53,8%) și respectiv cu 1,3 miliarde lei (103,3%). În total, veniturile totale au fost de 14,5 miliarde lei, o creștere semnificativă de 61,9% față de anul precedent. În cadrul acestora, veniturile din dobânzi au fost de 9,6 miliarde lei (66,2%) și veniturile neaferele dobânzilor au fost de 4,9 miliarde lei (33,8%).

În timp ce veniturile au crescut semnificativ, cheltuielile totale au crescut la fel de mult, cu o creștere de 63,0% față de anul precedent, ajungând la 10,9 miliarde lei. Cheltuielile cu dobânzile au fost de 2,5 miliarde lei (23,2%), iar cheltuielile neaferele dobânzilor au fost de 8,4 miliarde lei (76,8%).

Rentabilitatea activelor a crescut, ajungând la 2,9%, o creștere de 0,9 puncte procentuale față de anul precedent, în timp ce rentabilitatea capitalului a fost de 16,9%, o creștere de 4,6 puncte procentuale față de anul precedent.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Chiar dacă inflația în Republica Moldova a crescut semnificativ în anul 2022, expertul Veceslav Ioniță a anticipat că inflația în Republica Moldova se temperează rapi. În martie 2023, inflația anuală a ajuns la 25,91%, ceea ce a permis BNM să înceapă relaxarea politicii monetare și să scadă dobânzile pentru credite. Această ieftinire a creditelor va determina o creștere a împrumuturilor, în special a celor de consum și ipotecare. În timp ce împrumuturile ipotecare au încetinit în 2022, reducerea creditelor de consum împreună cu scăderea puterii de cumpărare a populației au dus la încasări mai slabe în bugetul public.

Cu toate acestea, ieftinirea creditelor poate servi drept imbold pentru agenții economici să relanseze proiectele investiționale, care au fost diminuate puternic în 2022. În general, situația economică din Republica Moldova se îndreaptă către o îmbunătățire, iar schimbările pozitive vor fi resimțite cel mai bine în a doua jumătate a anului.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. <https://www.bnm.md/ro/content/situatia-financiara-sectorului-bancar-pentru-anul-2022>
2. <https://www.bnm.md/ro/content/rata-inflatiei-0>
3. <https://www.bnm.md/ro/content/ratele-dobanzilor>
4. <https://ionita.md/2023/02/13/dupa-cum-am-anticipat-si-anterior-inflatia-in-republica-moldova-se-tempereaza-rapid-inregistrand-in-ianuarie-2023-o-rata-anuala-de-273/>

Coordonator științific: MĂRGINEANU Aureliu, , dr., conf. univ.
Academia de Studii economice a Moldovei,
Republica Moldova, Chișinău, Strada Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61
e-mail: margineanuaureliu@gmail.com